

‘We staan er goed voor, maar de overlast zal ook dit jaar weer groot zijn’

De stand van zaken, enkele maanden voordat de eikenprocessierups zich weer gaat roeren

De afgelopen zomers werd het nieuws gedomineerd door de eikenprocessierups. Ieder jaar bezorgt de rups talloze mensen jeuk en ook dieren zijn niet veilig voor de terreur van het beest. Gemeenten en groenvoorzieners doen van alles om de overlast zo klein mogelijk te houden. Dat ging in het verleden niet altijd even goed. Hoe staat het er nu voor?

Auteur: Sjoerd Rispens

Impact

In het gevecht tegen de eikenprocessierups waren 2018 en 2019 drukke jaren. Vorig jaar bereikte de overlast door de eikenprocessierups een hoogtepunt. Huisartsen kregen veel mensen met klachten op het spreekuur. De overlast die de eikenprocessierups vorig jaar veroorzaakte, was vergelijkbaar met tweemaal de impact die een griep epidemie normaal gesproken heeft. Volgens een analyse van Nivel hadden mensen in de provincies Overijssel, Noord-Brabant, Gelderland, Utrecht en Drenthe de meeste klachten. In Overijssel, Noord-Brabant en Utrecht bezochten 150 op de 100.000 inwoners de huisarts met een jeukende huid.

Overlast

Op zo'n grootschalige overlast zit natuurlijk niemand te wachten; iedereen wil die voorkomen als het even kan. Twan Verhoeven is bedrijfsleider van de Nationale Bomenbank Zuidoost-

Nederland en houdt zich namens hen bezig met de bestrijding van de eikenprocessierups. De Nationale Bomenbank bestrijdt de rups op landelijk niveau. Verhoeven was de afgelopen jaren voornamelijk actief in Noord-Brabant, Gelderland en Limburg, maar ook in Den Haag en Amsterdam. Hoe staat het er volgens hem voor, een paar maanden voordat de rups zich weer zal gaan roeren?

Prognose

‘Ik denk dat we dit jaar net zo veel overlast krijgen als vorig jaar’, zegt Verhoeven. ‘Dat is nu de prognose, maar het is nog niet helemaal met zekerheid te zeggen. Het kan in de praktijk altijd net wat anders uitvallen. Ik zie wel dat er nu meer preventieve actie wordt ondernomen door gemeenten. Veel gemeenten maken sneller de keuze om twee keer te spuiten. Dat is op zich een goede zaak, maar ons advies is wel om altijd goed te bedenken of, hoe vaak en met

‘Ik denk wel dat de grote overlast van vorig jaar een eyeopener was’

welk middel je gaat spuiten. Daarnaast merk ik dat men al bezig is met voorbereidingen om meer mezenkasten op te hangen en worden er planningen gemaakt om het maaibeheer aan te passen.’

Wakker schudden

Verhoeven erkent dat de overlast vorig jaar ernstig was, maar in zijn ogen werd de situatie in de media soms wat erger voorgesteld dan ze was. ‘Omdat het zo in de picture stond, hoorde je iedereen erover. Om de overlast voor te zijn, zijn we nu al begonnen met de voorbereidingen voor de komende maanden. We zijn nu vooral bezig met offertes en hebben intensief contact met de gemeenten. Normaal stoppen we in oktober met de bestrijding, maar vorig jaar waren de laatste ploegen begin december nog bezig. Ik merk dat we dit jaar al veel verder zijn dan vorig jaar rond deze tijd. Normaal moeten we mensen nu wakker schudden om ze op de rups te wijzen, maar dat hoeft nu niet. In gemeenten worden nu al raadvragen gesteld over manieren waarop we de situatie van vorig

jaar kunnen vermijden. Wij zijn regelmatig bij die vergaderingen om de stand van zaken toe te lichten.’

Capaciteit

‘In 2018 werden we in heel Nederland echt overvallen door de situatie’, gaat Verhoeven verder. ‘Toen moesten we in het seizoen zelf nog mensen zoeken die konden helpen bij de bestrijding. Daar hebben we vorig jaar op geanticipeerd en ook nu zijn we daar eerder mee begonnen. Onze capaciteit is verhoogd. We hebben extra spuiten aangeschaft en we gaan zes dagen per week 24 uur per dag spuiten in een periode van vier tot vijf weken. In de zomer proberen we de hele dag op stap te gaan met veertig à vijftig ploegen van elk twee man sterk. De voorbereidingen gaan in dat opzicht heel goed. Ik merk dat opdrachtgevers die zich al langer met de bestrijding bezighouden het serieus nemen.’

Aandacht

‘Ik ben sinds 2007 met de bestrijding bezig’, zegt de bedrijfsleider. ‘In dat jaar was de overlast heel groot. Ongeveer tien jaar daarvoor was dat hetzelfde. Nu hadden we piekjaren tussen 2017 en nu. Daaruit kun je opmaken dat er ongeveer om de tien jaar piekmomenten zijn. De kans is groot dat de overlast over twee, drie jaar veel kleiner is. Dan zie je dat mensen het vrij snel weer vergeten, ook omdat er minder aandacht voor is. Het advies is dan ook om actief te bestrijden in de jaren dat er minder rupsen zijn, om te voorkomen dat de populatie weer fors stijgt.’

Samenwerken

De bedrijfsleider is positief gestemd over de stand van zaken. ‘Helemaal voorkomen kun je het nooit’, zegt hij. ‘Maar samen met de opdrachtgevers doen we wel ons uiterste best om te zorgen dat het dit jaar niet erger wordt, en dat gaat wel lukken, denk ik. Als alle partijen goed samenwerken en goed communiceren over hun beleid, vooral met burgers, dan brengt dat ook de nodige rust. Veel gemeenten werken nu ook met online kaartsystemen waarop mensen overlast kunnen melden. Dat gaat toch wat sneller dan opbellen of langsgaan.’

Calamiteiten

Ook duurzaam ondernemersbedrijf Wolterinck uit Beltrum (Gelderland) bestrijdt de eikenprocessierups al meerdere jaren. ‘Wij zijn vooral actief in Oost-Nederland, met name in de Achterhoek en Twente’, zegt algemeen directeur Ivo de Groot. ‘En ook in het noorden begeleiden we bedrijven. Wij zijn inmiddels alweer druk bezig met de voorbereiding op het komende seizoen. We zitten honderd procent vol. Wij beheren doorgaans acht units zelf en we hebben er nog twee bij gehuurd. Verder hebben we ruimte gereserveerd voor calamiteiten.’

Nematoden

De voorbereidingen zorgen voor veel drukte, volgens De Groot. ‘We zijn bezig om routes uit te stippelen en kaarten te maken, zodat we de locaties waar de rupsen zitten goed in beeld hebben. De voorbereidingen gaan over het algemeen goed. We zijn wat eerder begonnen

Zowel op internet, als in kranten als in de journaals werd de eikenprocessierups neergezet als een of andere horrorrups die de boel compleet ontregelde. We moeten wel met beide benen op de grond blijven staan.

dan vorig jaar, omdat er nu meer met nematoden wordt gewerkt dan normaal. Om dat allemaal op tijd geregeld te hebben, moeten we iets eerder beginnen. En omdat er vaker nematoden gebruikt worden, hebben we ook al een paar keer nee moeten verkopen.'

Verrast

'Ik zie ook dat gemeenten en andere opdrachtgevers veel minder afwachtend zijn dan vorig jaar', zegt De Groot. 'Ze scheppen meer en sneller duidelijkheid, nemen de situatie serieuzer en willen dit keer niet verrast worden door de overlast. Vorig jaar moesten gemeenten hun budget overschrijden; dat willen ze niet nog een keer.'

Samenwerken

De Groot vindt dat de situatie er op dit moment goed uitziet. 'Doordat opdrachtgevers en gemeenten het probleem nu serieuzer nemen, kunnen we de overlast zeker beperken. Daar waar alle partijen samenkomen, gaat het goed.'

Binnenstedelijke gebieden krijgen veel aandacht. Door goede samenwerking kunnen we het probleem in de kiem smoren.'

Gelatenheid

De Groot ziet een ander beeld dan Verhoeven als het gaat om verslapping van de aandacht. 'Ik zie dat het aantal spuituren jaarlijks constant blijft', zegt hij. 'Ik merk af en toe wel een bepaalde gelatenheid als de overlast wat minder wordt. Je ziet dan bij gemeenten dat de pro-

blematiek wel bekend is bij ambtenaren, maar hogerop in de raad is het een ander verhaal. En dan is er om de vier jaar ook nog een andere wethouder, waarbij het altijd maar de vraag is of die er goed mee omgaat. Toch blijven wij inzetten op goed contact met de gemeente, en ik moet zeggen dat dat over het algemeen ook goed gaat. Negentig procent van de gemeenten is er serieus mee bezig en doet zijn best om de overlast te beperken.'

'In de media werd de eikenprocessierups neergezet als een of andere horrrups die de boel compleet ontregelde'

Onprofessioneel

De Groot onderstreept de woorden van Verhoeven en van Mart Hoppenbrouwers, commercieel directeur van Dolmans Landscaping Group, over het beeld dat vorig jaar ontstond over de eikenprocessierups. 'Dat werd wel heel erg opgeblazen. Daarom hebben wij besloten om alleen nog met vakmedia te praten. In de krant en de journaals werden de meest ophittende verhalen verteld. De media moeten een informatief beeld laten zien, maar dat gebeurde niet en dat vind ik uiterst onprofessioneel.' Voor de toekomst is De Groot positief: 'Ik zie de komende maanden positief tegemoet. De markt wordt over het algemeen professioneler. Er is nu minder afstand tot goede bestrijding.'

'Wat we nu doen, is een goede spin-off van wat er vorig jaar allemaal is gebeurd'

Specialisme

Ook Dolmans Landscaping Group is actief in de strijd tegen de eikenprocessierups. Via Pius Floris Boomverzorging, onderdeel van onder andere Dolmans Landscaping Group, zijn zij in het hele land actief. 'De regio's waar wij het drukst met het EPR-beheer bezig zijn, zijn Noord-Brabant, Limburg en ook België', vertelt commercieel directeur Mart Hoppenbrouwers. 'In die gebieden ging het vorig jaar behoorlijk los met de overlast.' Dolmans Landscaping Group haalde in die regio's veel opdrachten binnen. 'Maar we hadden vorig jaar wel de nodige problemen bij ons werk', herinnert Hoppenbrouwers zich. 'We werken natuurlijk

ook voor andere opdrachtgevers op het gebied van boombeheer, onderhoud en projectaanleg; die moeten we ook tevreden houden. Deze bestrijding is een van onze specialismen. Helaas moesten we regelmatig nee verkopen en dat was lastig voor ons allemaal. Vorig jaar hebben we voorrang gegeven aan onze vaste opdrachtgevers en aan contracten waarin EPR-bestrijding opgenomen was.' 'Daarnaast is het geen pretje om bij temperaturen van dertig graden de hele dag in speciale PBM's te werken', zo gaat Hoppenbrouwers verder. 'Daarom hebben we onze medewerkers vorig jaar een kleine extra vergoeding gegeven. Je zag dat het extraatje werkte. Dit jaar zijn we al vroeger begonnen met de voorbereiding, in de zin dat we al eerder met gemeenten gaan praten over de maatregelen.'

Eyeopener

Desondanks verwacht Hoppenbrouwers dat het ook dit jaar weer 'los' zal gaan. 'Veel gemeenten zijn bezig hun beleid op het gebied van bestrijding om te gooien. Dat heeft tijd nodig; dat is niet binnen een jaar opgelost. Ik denk wel dat de grote overlast van vorig jaar een eyeopener was. Vanwege de grote aandacht voor het onderwerp komt er na zo'n jaar meer draagvlak voor goede preventieve bestrijding middels natuurlijk en biologisch beheer. Ik merk dat de discussie hierover al op gang komt.'

Prioriteitsgebieden

'Wij nemen deze keer wel een sterke adviesrol in', zegt Hoppenbrouwers. 'We overleggen met opdrachtgevers over de vraag welke gebieden je in de gaten moet houden en welke je meteen moet aanpakken. Die laatste zijn de zogenoemde prioriteitsgebieden. Daarbij moet je denken aan scholen, kinderdagverblijven, recreatieve routes en intensief bewoonde gebieden.'

Beleid

Dolmans heeft de afgelopen tijd al veel overlegd met gemeenten over de voorbereidingen op de komende maanden, onder meer over het contact met burgers. 'Wij kregen vorig jaar veel meldingen rechtstreeks binnen van bewoners', vertelt Hoppenbrouwers. 'Die moesten vervolgens door ons gefilterd worden op prioriteit en besproken met de desbetreffende ambtenaar. Soms moest teruggekoppeld worden dat een melding niet behandeld zou worden vanwege het beleid van de gemeente. Contractueel gezien zijn wij verplicht om meldingen af te handelen, maar door de extreme plaagdruk zijn

er veel ad-hoc beleidswijzigingen in het veld gemaakt. We hebben gemeenten nu geadviseerd om al in een vroeg stadium duidelijk en eenduidig te communiceren over hun visie en beleid. Dat kan op websites, in huis-aan-huisbladen, via de bekende socialmediakanalen. Als gemeente en dus beheerder van de openbare ruimte moet je nu al goed communiceren over je beleid ten aanzien van deze plaag. Dat voorkomt onnodige ergernis en verkeerde verwachtingen bij de burger. Als groenpartner van de gemeente proberen wij dat beleid mee vorm te geven.'

Sensatie

'Ik vind ook wel dat er vorig jaar de nodige sensatie was in de media', zegt Hoppenbrouwers. 'Zowel op internet als in kranten en journaals werd de eikenprocessierups neergezet als een of andere horrorrups die de boel compleet ontregelt. Gezondheid en welzijn zijn enorm belangrijk, maar laten we wel met beide benen op de grond blijven staan.'

Ecologische maatregelen

'De komende maanden zullen veel gemeentes weer preventief eiken gaan spuiten', zegt Hoppenbrouwers. 'Dat zijn meestal biologische bestrijdingsmiddelen, maar dat voorkomt niet dat ook insecten en andere vlindersoorten bestreden worden. Vorig jaar waren er meer meldingen van dode kool- en pimpelmezen, ook in verband met de bestrijding van de buxusmot. Voor burgers is het steeds moeilijker te rijmen dat er op grote schaal gespoten wordt tegen insecten, met alle gevolgen van dien, maar anderzijds vanuit het beleid fors geïnvesteerd wordt om de biodiversiteit in de openbare ruimte te verhogen. Daarom bieden wij naast reactieve bestrijding, zoals plukken en zuigen, ook ecologische maatregelen aan, en betere communicatie. Want er is veel onterechte angst bij burgers. Ook gaan we voor intensievere monitoring en stimuleringsmaatregelen voor de natuurlijke vijanden; daarmee stimuleren we selectieve in plaats van non-selectieve bestrijding.'

Be social

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/article/32508/we-staan-er-goed-voor-maar-de-overlast-zal-ook-dit-jaar-weer-groot-zijn